

Asia: VN/21436/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja eräät muut muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Vanhustyön keskusliitto pitää erittäin tärkeänä ja kannatettavana sitä, että palliatiivinen hoito ja saattohoito säädetään nimenomaisesti hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluviksi palveluiksi. Selkeä lainsäädäntö vahvistaa iäkkäiden ihmisten oikeutta laadukkaaseen, yhdenvertaiseen ja ihmisarvoa kunnioittavaan hoitoon elämän loppuvaiheessa riippumatta asuinpaikasta tai hoitomuodosta.

Esityksessä esitetyt palliatiivisen hoidon ja saattohoidon määritelmät tukevat kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa huomioidaan potilaan fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja hengelliset tarpeet sekä läheisten tukeminen. Tämä on erityisen tärkeää iäkkäiden ihmisten kohdalla, joilla on usein monisairautta ja lisääntynyt tuen tarve.

Vanhustyön keskusliitto korostaa, että selkeä järjestämisvastuu ja hoidon määrittely tukevat arvokkaan loppuelämän toteutumista sekä vahvistavat potilaan itsemääräämisoikeutta ja hoidon ennakoitavuutta. Esitys edistää iäkkäiden ihmisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada oikea-aikaista ja laadukasta palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Vanhustyön keskusliitto kannattaa esitystä, jonka mukaan perusterveydenhuollon hoitopaikan valinta on mahdollista jatkossa kolmen kuukauden välein. Joustavampi hoitopaikan valinta tukee iäkkäiden ihmisten yksilöllisiä elämäntilanteita, esimerkiksi kausiasumista tai läheisten luona asumista, ja vahvistaa asiakkaan asemaa palvelujärjestelmässä.

Erityisen myönteisenä pidetään sitä, että hoitopaikan valinnan ilmoittaminen voidaan tehdä sekä sähköisesti että paperilla. Tämä tukee yhdenvertaisuutta ja varmistaa, etteivät digitaaliset ratkaisut muodostu esteeksi iäkkäille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta tai valmiuksia sähköiseen asiointiin.

Vanhustyön keskusliitto katsoo, että hoitopaikan valinnan joustavoittaminen lisää luottamusta palveluihin ja parantaa mahdollisuuksia saada hoitoa omaan tilanteeseen parhaiten soveltuvassa paikassa, mikä on keskeistä iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukemisessa.

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seurantaan koskevista ehdotuksista ja perusteluista

-Vanhustyön keskusliitto pitää kannatettavana esitystä, jonka mukaan erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn enimmäisaikojen toteutumista koskevat tiedot julkaistaan jatkossa kuukausittain. Tiheämpi ja ajantasaisempi tiedon julkaiseminen lisää avoimuutta ja tukee potilaiden oikeutta saada tietoa hoitoon pääsyn tilanteesta.

Eryteisesti iäkkäille ihmisille ja heidän läheisilleen selkeä ja ajantasainen tieto hoitoon pääsystä on tärkeää hoitoa koskevien valintojen ja oikeuksien toteutumisen kannalta. Kuukausittainen raportointi tukee myös palvelujärjestelmän seurantaan ja kehittämistä sekä vahvistaa luottamusta julkisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

-Vanhustyön keskusliitto katsoo, että esityksen vaikutusarvioissa on asianmukaisesti tunnistettu palliatiivisen hoidon ja saattohoidon merkitys erityisesti iäkkään väestön näkökulmasta. Esityksen arvioidut myönteiset vaikutukset palvelujen yhdenvertaisuuteen, laatuun ja saatavuuteen ovat keskeisiä iäkkäiden ihmisten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

On tärkeää, että lainsäädännöllä tuetaan jo tehtyä kehittämistyötä ja varmistetaan palliatiivisten palveluiden jatkuvuus ja vakiintuminen kaikilla hyvinvointialueilla. Väestön ikääntyessä palliatiivisen hoidon ja saattohoidon tarve kasvaa, ja esityksellä on keskeinen rooli palvelujärjestelmän valmiuden vahvistamisessa.

Mahdolliset muut kommentit

-Vanhustyön keskusliitto pitää hallituksen esitystä kokonaisuutena erittäin kannatettavana. Esitys vahvistaa iäkkäiden ihmisten oikeuksia, tukee ihmisarvoista ja arvokasta elämän loppuvaihetta sekä edistää sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdenvertaista saatavuutta koko maassa.

On tärkeää, että esityksen toimeenpanossa huolehditaan riittävästä osaamisesta, henkilöstöresursseista ja moniammatillisesta yhteistyöstä, jotta lain tavoitteet toteutuvat käytännössä iäkkäiden ihmisten arjessa.

Korkiamäki Eva

Vanhustyön keskusliitto